

(26 Eylül 2002 tarihli ve 24888 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

DOĞAL GAZ PİYASASI TARİFELER YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı; doğal gaz piyasası faaliyetlerine ilişkin tarifelerin hazırlanması, incelenmesi, değerlendirilmesi, belirlenmesi, onaylanması, yayımlanması ve revizyonuna ilişkin usul ve esasların düzenlenmesidir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik; bağlantı, iletim ve sevkiyat kontrol, depolama, toptan satış ve perakende satış tarifelerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Hukuki dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen;

- 1) Kanun: 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununu,
- 2) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- 3) Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,
- 4) Başkan: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Başkanını,
- 5) BOTAŞ: Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketini,
- 6) Birim hizmet ve amortisman bedeli: Dağıtım şirketinin bir kWh doğal gazın müşteriye sunumu karşılığında amortisman ve getiri dahil tespit edilen bedeli,
- 7) Dağıtım şebekesi: Bir dağıtım şirketinin belirlenmiş bölgesinde, işlettiği doğal gaz dağıtım tesislerini ve boru hatlarını,
- 8) Dağıtım şirketi: Belirlenen bir şehirde doğal gazın dağıtımını ve mahalli gaz boru hattı şebekesi ile nakli faaliyetlerini yapmaya yetkili kılınan tüzel kişiyi,
- 9) Depolama: Günlük ve mevsimlik değişiklikleri karşılamak ve doğal gaz temininin azalması veya durması ile meydana gelen doğal gaz açığını gidermek amacıyla doğal gazın, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) veya gaz olarak depolanmasını,
- 10) Depolama şirketi: Doğal gazın depolama faaliyetini gerçekleştirmek üzere yetkilendirilen tüzel kişiyi,
- 11) İletim hizmet bedeli: İletim şirketinin sunduğu doğal gaz taşıma hizmeti için belirlenen bedeli,

- 12) İletim şirketi: İletim faaliyetlerini gerçekleştiren tüzel kişiyi,
 - 13) İlgili mevzuat: Doğal gaz piyasasına ilişkin Kanun, yönetmelik, tebliğ, genelge ve Kurul kararı ile ilgili tüzel kişinin sahip olduğu lisans veya lisansları,
 - 14) İthalatçı şirket: Doğal gazın toptan satış şirketlerine, serbest tüketicilere veya ihracatçı şirketlere satışı veya yurt dışına doğrudan satışı amacıyla yurt dışından LNG veya gaz formunda doğal gaz temin edilmesi faaliyetlerini gerçekleştiren tüzel kişiyi,
 - 15) İletim kapasite bedeli: Tedarikçinin talep ettiği günlük azami doğal gaz miktarının iletim şebekesine getirdiği yüke ve tedarikçiye ayrılan azami günlük kapasiteye göre belirlenen bedeli,
 - 16) Kesintili doğal gaz satışı: İlgili taraflarca, sözleşme koşulları çerçevesinde, doğal gazın kesilebilmesi esasına dayanan satışını,
 - 17) Kesintisiz doğal gaz satışı: Doğal gazın kesintisiz olarak sağlanması esasına dayanan satışını,
 - 18) Kesintili taşıma hizmeti: İlgili taraflarca, sözleşme koşulları çerçevesinde, doğal gaz taşıma hizmetinin kesilebilmesi esasına dayanan hizmeti,
 - 19) Kesintisiz taşıma hizmeti: Doğal gaz taşıma hizmetinin kesintisiz olarak sağlanmasını,
 - 20) Lisans: Tüzel kişilere piyasa faaliyetinde bulunabilmeleri için bu Kanun uyarınca Kurul tarafından her bir piyasa faaliyeti için verilen izin belgesini,
 - 21) Metreküp (m³): 1,01325 bar mutlak basınç ve 15°C sıcaklıkta bir metre küp hacim kaplayan doğal gaz miktarını,
 - 22) Piyasa faaliyeti: Doğal gazın iletim, dağıtım, toptan satış, ithalat, ihracat ve LNG tesislerinde sıvı olarak veya yer altı ve yer üstü tesislerinde gaz veya sıkıştırılmış gaz olarak depolanması dahil olmak üzere alımı, satımı veya hizmet ve ticari faaliyetleri ile bu faaliyetlere ilişkin işlemlerden oluşan faaliyeti,
 - 23) Tarife: Doğal gazın iletimi, dağıtımı, LNG veya gaz olarak depolanması ve satışı ile bunlara dair hizmetlere ilişkin fiyat, hüküm ve şartları içeren düzenlemeleri,
 - 24) Taşıma bedeli: Dağıtım şirketi tarafından bir kWh doğal gazın nakli karşılığında alınacak bedeli,
 - 25) Tedarikçi: Serbest tüketicilere, toptan satış şirketlerine, ithalatçı şirketlere, ihracatçı şirketlere, CNG dağıtımı, iletimi ve satışı şirketlerine ve dağıtım şirketlerine doğal gaz satan ithalatçı şirketleri, toptan satış şirketleri ve üretim şirketlerini,
 - 26) Ters yönde taşıma hizmeti: Ulusal iletim şebekesinde akış yönünün tersine yapılan taşıma hizmetini,
 - 27) Ulusal iletim şebekesi: Ulusal iletim sisteminin bir parçası olan yüksek basınçlı boru hatlarını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Tarife Türleri, Genel İlkeler ve

Fiyatların Esas Alınacağı Birimler

Tarife türleri

Madde 5- Piyasa faaliyeti kapsamında bu Yönetmelikte düzenlenen tarife türleri aşağıdadır:

- 1) Bağlantı tarifeleri,
- 2) İletim ve sevkiyat kontrolüne ait tarifeler,
- 3) Depolama tarifesi,
- 4) Toptan satış tarifesi,
- 5) Perakende satış tarifesi.

Genel ilkeler

Madde 6- Tarifelerin düzenlenmesinde, doğal gazın tüketicilere güvenilir, yeterli, kaliteli, sürekli ve düşük maliyetli olarak sunulması ile eşit taraflar arasında ayırım yapılmaması ve şeffaflık ilkeleri esas alınır.

Fiyatların esas alınacağı birimler

Madde 7- Tüzel kişiler, tarifelerindeki fiyatları, bağlantı bedeli hariç, enerji (kWh) ve 9155 kcal/m³ üst ısıl değer esas alınarak hacim (m³) bazında gösterir.

Tüzel kişilerin işlem yaptıkları doğal gaz miktarının tespitinde doğal gazın özellikleri ve m³ cinsinden miktarı esas alınır. Doğal gazın özelliklerine bağlı olarak ISO 6976 standardına göre bulunan üst ısıl değer ile m³ cinsinden tespit edilen miktarın çarpımı sonucu bulunan enerji miktarı kWh cinsine çevrilerek enerji miktarı belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Talep Edilecek Bilgi ve Belgeler, Tarife Başvurusu ve Onay, Vergiler ve Cezalar

Talep edilecek bilgi ve belgeler

Madde 8- Tarifelerin hazırlanması, incelenmesi, değerlendirilmesi, onaylanması ve revizyonu amacıyla, Kurum tüzel kişilerden varsa geçmiş iki yıla ilişkin fiili, cari yıla ilişkin gerçekleşme tahmini ve gelecek yıla ilişkin bütçelenen; kullanılan temel varsayımlara, hesap ayrışımına göre tespit edilen gelir-gider ve maliyetlere, bilanço ve gelir tablolarına, yatırımlara, doğal gaz ve buna bağlı hizmetler ile hizmetlerin kalitesine ilişkin bilgi ve belgeleri talep edebilir.

Kurumun gerekli gördüğü her türlü ek bilgi ve belge lisans sahibi tüzel kişilerden istenebilir ve tüzel kişiler doğrudan görüşmeye çağrılabilir.

Tarife başvurusu ve onay

Madde 9- Bu Yönetmelik kapsamındaki tarifeler Kurul onayına tabidir. Kurulun onayladığı tarifelerin hüküm ve şartları, bu tarifelere tabi olan tüm gerçek ve tüzel kişileri bağlar.

İlgili tüzel kişilerce hazırlanacak tarifeler ve 8 inci maddede belirtilen bilgi ve belgeler, her yıl Ekim ayının sonuna kadar hazırlanır ve Kuruma sunulur. Kurul bu başvuruları aynı yılın 31 Aralık tarihini geçmeyecek şekilde inceler ve uygun bulması halinde

onaylar. Tarife esasları ve limitleri Kurumca enflasyon ve diğer hususlar göz önüne alınarak yeniden ayarlanabilir.

Piyasa faaliyetine yıl içinde başlanması halinde, 8 inci maddede belirtilen bilgi ve belgelerle birlikte tarife önerileri, tarifelerin yürürlüğe gireceği tarihten en geç altmış gün önce Kuruma teslim edilir.

Tarife önerilerinde, tüzel kişilerin piyasa faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan hiçbir unsur yer alamaz.

Usulüne uygun olarak yapılmadığı tespit edilen tarife başvuruları, eksiklikler giderilene kadar işleme konulmaz ve başvuru sahibine yazılı olarak bildirimde bulunularak, eksikliklerin giderilmesi amacıyla süre verilir.

Tarife önerisi, uygun bulunması halinde, Kurul tarafından onaylanır, uygun bulunmaması halinde ise, gerekçeleri ilgili tüzel kişiye yazılı olarak bildirilir ve tarife önerisinin yeniden düzenlenmesi istenir.

Tüzel kişinin başvurusunu zamanında yapmaması ve/veya eksiklikleri öngörülen sürede gidermemesi halinde Kurul tarifeleri resen belirler.

Onaylanan veya Kurul tarafından belirlenen tarifeler, ilgili tüzel kişi tarafından kamuoyuna duyurulur.

Vergiler ve cezalar

Madde 10- Tüzel kişiler tahsilatına aracı oldukları vergi ve benzeri mali yükümlülükleri, ilgili kanunlarda aksine bir hüküm olmadıkça, düzenledikleri ödeme bildirimlerinde ayrı gösterir.

Kanunun 9 uncu maddesinde düzenlenen bütün idari para cezaları hiçbir şekilde ilgili cezayı ödeyen tüzel kişi tarafından hazırlanacak tarifelerde maliyet unsuru olarak yer alamaz.

İKİNCİ KISIM

Özel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Tarifeler

Bağlantı tarifeleri

Madde 11- Bağlantı tarifeleri, ilgili bağlantı anlaşmalarına dahil edilecek olan ve iletim sistemi ya da bir dağıtım sistemine bağlantı için eşit durumda olan serbest tüketiciler arasında ayırım yapılmaması esasına dayanır. Fiyatlar, bu esaslar dahilinde taraflarca serbestçe belirlenir.

Dağıtım şirketlerinin sorumluluk alanı dışında kalan abonelere doğal gaz temin etme zorunluluğu yoktur. Dağıtım şirketlerinin sorumluluk alanı dışında kalan aboneler, kendilerine en uygun dağıtım şebekesine bağlantı yapamamaları halinde, iletim şebekesine bağlantı yapabilir. Dağıtım şirketinin sorumluluk alanı dışında bulunan abonelerin bağlantılarını dağıtım şirketine yaptırma zorunluluğu yoktur. Bu aboneler, bağlantılarını sertifika sahiplerine de yaptırabilir. Dağıtım şirketinin sorumluluk alanı dışında kalan abonelere yapılacak bağlantı tarifelerinde de birinci fıkra hükmü uygulanır.

Dağıtım şirketinin sorumluluk alanı içindeki abonelere ihalede belirlenen ve Kurumun onayladığı sabit bağlantı tarifeleri uygulanır.

İletim ve sevkiyat kontrolüne ait tarifeler

Madde 12- İletim ve sevkiyat kontrolüne ait tarifeler aşağıdaki usul ve esaslara göre Kurul tarafından belirlenir:

İletim tarifelerinin hesaplanmasında gelir tavanı yöntemi uygulanır. Tüzel kişinin gelir tavanı ve buna ilişkin parametreler, tüzel kişi için belirlenen verimlilik hedeflerine ulaşılması ölçüsünde, ilgili mevzuattaki hükümlere uygun olarak sabit ve değişken maliyetlerinin karşılanması ve yatırımların sürdürülmesi için makul bir getiri elde edilmesine izin verilecek şekilde belirlenir.

İletim tarifesi; üretilen, ithal veya ihraç edilen doğal gazın nakli için iletim şebekesinden yararlanan eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin uygulanacak fiyatları, hükümleri ve tarife şartlarını içerir. İletim tarifeleri, şebeke işleyişine ilişkin düzenlemeler dikkate alınarak, giriş-çıkış sistemine göre, iletim mesafesi, iletilen doğal gaz miktarı ve Kurul tarafından öngörülecek diğer faktörlere göre belirlenir.

İletim bedeli, iletim kapasite bedeli ve iletim hizmet bedellerinden oluşur ve tedarikçi tarafından iletim şirketine ödenir.

İletim şirketi Kurula sunacağı tarife önerisinde; ters yönde, kesintili, kesintisiz ve benzeri taşıma hizmetleri için farklı tarifeler önerebilir.

Kurum, transit doğal gaz iletiminin teşvik edilmesi amacıyla transit iletim tarifelerini yurt içi iletim tarifelerinden farklı usul ve esaslara göre tespit etme yetkisine sahiptir.

Sevkiyat kontrolüne ait tarifelerde, iletim şirketince şebeke işleyişine ilişkin düzenlemeler çerçevesinde; sistem dengelemesine katılım bedeli, kesinti dengeleme bedeli ve hizmet kesintisi bedeli düzenlenir.

Toptan satış tarifesi

Madde 13- Toptan satış tarifelerinde, hakim durumun kötüye kullanılmaması, doğal gaz arz güvenliği ve düzenliliğinin sağlanması ve Kurumun bu konuda belirleyeceği diğer önlemlere uyulması esastır.

Doğal gaz toptan satış fiyatları bu esaslar çerçevesinde doğal gaz alım satımı yapan taraflar arasında Kurul tarafından onaylanmış tarifelere uygun olmak kaydıyla serbestçe belirlenir.

Perakende satış tarifeleri

Madde 14- Perakende satış fiyatı; birim doğal gaz alım fiyatı, birim hizmet ve amortisman bedelleri ile diğer faktörlerden oluşur.

Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğine göre dağıtım lisansı verilecek tüzel kişilerin tarifelerinin hesaplanmasında ihalede teklif etmiş oldukları abone bağlantı, birim hizmet ve amortisman bedelleri dikkate alınır.

Dağıtım şirketleri Kurul tarafından onaylanan perakende satış fiyatının dışında tüketicilerden herhangi bir ad altında ücret talep edemez.

Dağıtım şirketleri Kurul tarafından onaylanan tarifeye uygun olmak kaydıyla, mevsimsel tarifeler ve/veya kesintili ve/veya kesintisiz tarifeler uygulayabilir.

Dağıtım şirketinden doğal gaz ve taşıma hizmeti alan serbest tüketicilere uygulanacak perakende satış fiyatı, Kurul tarafından onaylanan fiyatları geçmemek kaydıyla, ilgili taraflar arasında serbestçe belirlenir.

Dağıtım şirketinden sadece taşıma hizmeti alanlara uygulanacak birim taşıma bedeli, Kurul tarafından onaylanan perakende satış fiyatının, birim doğal gaz alım fiyatı hariç kısmını geçmemek üzere, ilgili taraflar arasında serbestçe belirlenir.

Depolama tarifesi

Madde 15- Kurul tarafından onaylanan depolama tarifesine uygun olmak kaydıyla, depolama şirketleri ile depolama hizmetleri alan tüzel kişiler arasında fiyatlar serbestçe belirlenir.

Depolama şirketleri sahip oldukları her depolama tesisi için temel kullanım usul ve esaslarını hazırlayarak uygulama döneminden altmış gün önce Kurul onayına sunar. Bu usul ve esaslar Kurul onayıyla yürürlüğe girer. Depolama kullanım esasları deponun kullanımı için eşit durumdaki müşteriler arasında ayırım yapılmaması ilkesine uygun genel; teknik ve ticari kuralları içerir.

İKİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Geçici Madde 1 — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel alınmış kanuni bir hak, belge, izin veya yetkilendirmeye müsteniden doğal gaz piyasa faaliyetinde bulunanlar, 10/10/2002 tarihine kadar tarife önerilerini ve mevcut tarife uygulamalarını 8 inci maddede belirtilen bilgi ve belgelerle birlikte Kuruma sunar. Kurum, uygulanacak yeni tarifeleri, yürürlüğe giriş tarihlerini ve geçerli olduğu dönemi belirleyerek yayımlar.

Kurumun belirleyeceği yeni tarifelerin yürürlük tarihine kadar doğal gaz piyasa faaliyetlerine ilişkin mevcut tarifeler, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren hiçbir surette değiştirilmeksizin uygulanmaya devam edilir. Bu hükmün ihlali halinde Kanunun 9 uncu maddesinin ilgili yaptırımları uygulanır.

BOTAŞ'a ait tarifeler, 31/12/2002 tarihine kadar tek tarife, 1/1/2003 tarihinden itibaren ise iletim, depolama ve toptan satış faaliyetlerine göre ayrıştırılmış olarak 31/12/2002 tarihine kadar Kurul tarafından belirlenir.

Kanunun geçici 2 nci maddesine göre, iletim faaliyetini yürüten tüzel kişilik oluşuncaya kadar 12 nci maddede belirtilen yöntem BOTAŞ için uygulanmaz.

Geçici Madde 2 — BOTAŞ'ın toplam yıllık ithalat miktarı yıllık ulusal tüketimin yüzde yirmisine düşünceye kadar, mevcut doğal gaz alım ve satış sözleşmelerini kısmi veya bütün olarak devralan tüzel kişiler hariç olmak üzere, doğal gaz piyasası içerisinde rekabetin hiç veya yeterince oluşmadığı durumlarda toptan satış fiyatları Kurul tarafından belirlenir. Ülkedeki depolama kapasitesi yeterli seviyeye ulaşuncaya kadar depolamaya ilişkin fiyat ve tarifeler de Kurul tarafından belirlenir.

Piyasaya girişte rekabet oluşuncaya kadar, Kanunun geçici 3 üncü maddesinin (b) bendine göre, mülkiyeti, işletmesi ve doğal gaz ticaret hakkı belediye veya belediye şirketine ait olan mevcut dağıtım şirketlerinin kamu hisseleri yüzde yirmi veya altına düşünceye kadar ve Kanunun geçici 3 üncü maddesinin (a) bendinde belirtilen Eskişehir ve Bursa şehir içi dağıtım işletmeleri ve varlıkları özelleştirilinceye kadar, perakende satış fiyatları ile abonelerin sabit bağlantı bedelleri dağıtım şirketlerinin önerisi üzerine Kurul tarafından belirlenir.

Söz konusu dağıtım şirketlerinin perakende satış tarifeleri, enflasyon ve diğer hususlar göz önüne alınarak tarifelerinde değişmeye neden olan gerekçelerle, Kuruma

başvurmaları halinde, Kurul tarafından yeniden tespit edilebilir. Fiyatların Kurul tarafından tespitinde, hizmet maliyeti, yatırıma imkan sağlayacak makul ölçüde karlılık ve piyasada cari olan doğal gaz alış fiyatları ve benzeri durumları dikkate alınır.

Yürürlük

Madde 16- Bu Yönetmelik 1/10/2002 tarihinden geçerli olmak üzere, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17- Bu Yönetmelik hükümlerini Başkan yürütür.